

anonymus

DEEP WEB

**MRAČNA STRANA
INTERNETA**

Prevela s nemačkog
Jelena Mijailović

 Laguna 

Naslov originala

anonymus

DEEP WEB. DIE DUNKLE SEITE DES INTERNETS

Copyright © AufbauVerlag GmbH & Co. KG, Berlin
2014. (Published with Blumenbar; „Blumenbar“ is a trademark of Aufbau Verlag GmbH & Co. KG.)

Translation copyright © 2015 za srpsko izdanje, LAGUNA



Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Prenos informacija može nam zadati probleme zato
što se teško može ispitati njihova verodostojnost.*

Oto fon Bizmark, 1878.

PROLOG

„Zapravo, obožavam takve knjige“, reče Frank Pušin sažaljivog izraza lica. Zatim se udobno zavalj u stolicu. „Naravno, ukoliko su uzbudljive, nude nešto sasvim novo i ispunjavaju strukturnu složenost dela. Da, obožavam ih.“ Frank otpi gutljaj kafe. „Naime, mnoge to nisu jer ne ispunjavaju sve navedene uslove i zato mi se takve knjige čine potpuno površnim“, reče on skrivajući u sekundi usnu iza oboda šolje za kafu. „I beskorisnim.“

Frank Pušin je tamnokos muškarac, atletske građe, uskog lica i čvrstih nadlaktica. Kada govori, pogled mu je prodoran. Skenira vas poput rendgen-aparata koji vam medicinska sestra privuče tik uz lice i kaže: „Današnji rendgen-aparati nisu štetni, potpuno su bezopasni.“ Zatim se iz predostrožnosti udaljava do vrata. I mi bismo pošli s njom, ali nismo u stanju da to učinimo.

„Smatram da je veoma teško napisati knjigu o mreži *Tor*“, reče Pušin. „Zapravo, bilo bi odlično kada biste to uspeli“, nastavlja dalje stavljajući šolju na belu površinu

stola. „Mi iz Uprave kriminalističke policije sigurno vam nećemo davati uputstva o tome kako da na internetu ostanete anonimni, neko bi mogao to da iskoristi i da počne da se bavi ilegalnim radnjama. Nećemo vam odavati tajne o tome kako da se zaštitite niti ćemo vam opisivati naše akcije. Jasno vam je da se tako nešto ne sme naći u knjizi.“

Frank Pušin izgleda kao muškarac u ranim tridesetim, ponaša se kao da je prevaleo četrdesetu, a zapravo ima trideset i osam godina. Za sebe i svoju porodicu počeo je da gradi kuću. Izvan grada, usred prelepog zelenila. Moguće je da mu se vrzmaju po glavi mnogo važnije stvari od brauzera *Tor* i intervjua s novinarom. Možda Frank u ovom trenutku razmišlja o odgovarajućoj izolaciji krova, sanitarijama za kupatilo ili prednostima solarne energije zbog koje će morati da podigne kredit.

Frank Pušin obavlja posao glavnog inspektora kriminalističke policije u Hanoveru. U Odeljenju za visokotehnološki kriminal. Veći deo onoga što Frank obavlja u kancelariji naziva se neosnovanom istragom. Dakle, neosnovana istraga znači da Frank Pušin i njegovi saradnici nemaju konkretan zločin, bolje rečeno, nije im potrebna osnovana sumnja da je osoba počinila krivično delo kako bi se bacili na posao. Ukoliko se dogodi da saobraćajna policija zaustavi vozača koji pretiče drugo vozilo preko pune linije, postoji osnovana sumnja da je on pijan. Nasuprot tome, ukoliko saobraćajna policija zaustavi vozilo zbog rutinske kontrole, ne postoji osnovana sumnja da je vozač napravio prekršaj. Kada Pušin želi da ispita određeni slučaj, ne izlazi autom na ulicu već sedi za kompjuterom. Frank Pušin je, zapravo, haker u policijskoj uniformi.

„Mi se bavimo digitalnom stranom policijskog posla“, reče Frank finim, službenim nemačkim jezikom. „Pomažemo kolegama koristeći različita tehnička sredstva koja imaju veze s internetom i društvenim mrežama. Da li je reč o mogućoj otmici ili je neka devojka nestala, možemo da otkrijemo pomoću društvenih mreža: s kim je devojka bila u kontaktu, s kim se dopisivala? Šta možemo da saznamo kada je reč o njenim prijateljima, da li postoje tragovi samoubilačkih misli koje je devojka ostavila na profilu na *Fejsbuku*?“, objašnjava Pušin uzimajući još jedan gutljaj kafe. „Zar su vam za to potrebni specijalci?“, pitam prilično iznerviran. „Zar vaše kolege nisu upoznate s tim kako se koristi internet, zar ne mogu takve podatke da prikupe koristeći *Fejsbuk*?“ Pušin razmisli na trenutak. „Da“, reče. Njegovo „da“ zapravo je zvučalo kao „ne“.

U Nemačkoj ne postoji mnogo osoba poput Franka Pušina. Istina je da Ministarstvo unutrašnjih poslova i Savezno državno tužilaštvo odnedavno imaju takozvane operativce za visokotehnološki kriminal: naime, oblast sajber kriminala još je neispitana i polako dospeva u središte pažnje javnosti. Dok se broj klasičnih zločina, koji se odvijaju na ulici, smanjuje ili ostaje isti, broj prevara, zloupotreba krađenih kreditnih kartica i ostalih slučajeva visokotehnološkog kriminala povećava se munjevitom brzinom. Zapravo, mnoge osobe koje surfuju po internetu ne znaju to. Ili ne žele da razmišljaju o tome.

„Dakle, prosečna starost u vašem Odeljenju iznosi oko trideset godina, zar ne?“, upitah ga ponovo. „Da, svi smo prilično mladi“, odgovori Pušin zlobno se smešeći. „Zapravo, potrebno je imati određeno predznanje o svemu ovome. Na internetu se komunicira drugačijim

jezikom, tačnije rečeno drugačijim jezicima. Upotrebljavaju se insajderski sleng, skraćenice iz kompjuterskih igrica, internet pojmovi“, objašnjava Frank preturajući po svojoj crnoj torbi. „Ukoliko zaista ne poznajete takav jezik i ne znate da intuitivno primenite njegove pojmove, postaćete sumnjivi. Nećete govoriti potrebnim jezikom. To će приметiti ostali i postaće obazriviji. Za vođenje istrage važno je da nijedan operativac ne pita tokom četovanja da li se operativni sistem *Vindous* može pokrenuti sa CD-a. To se podrazumeva...“, reče Frank otpijajući još jedan gutljaj iz šolje, zavaljujući se u stolicu, zureći nakratko kroz prozor. „Prijatno vam je ovde.“

Tajac.

„Zaista tako mislite?“, pitam ga kuckajući svoju adresu u prozor za naručivanje pica na sajtu servisa za kućnu dostavu i u korpu stavljam havaji picu sa pečurkama (za Pušina) i čili picu dok se Frank udobno smešta na moju sofу.

„Zaista mi se dopada, mogao bih da napravim takav zid i u svojoj kući“, reče Pušin pružajući mi USB stik. „Da li je taj stari zid od cigli oduvek tu ili je naknadno podignut?“

Desnom rukom šaljem narudžbinu dok levom rukom hvatam dršku Pušinove prazne šolje za kafu pomerajući je preko stola. „Mislim da je zid oduvek tu, ali mogao bih da se raspitam o tome kod vlasnika zgrade, on to sigurno bolje zna od mene“, dodajem pokazujući na šolju. „Još jedna kafa?“ Pušin klimnu glavom i nastavi da zuri u zid. „Rado.“

Ubacujem USB stik u kompjuter koji mi zatim traži da unesem lozinku. Mali numerički kôd nalazi se u fleš memoriji. „To je sigurnosna fleš memorija“, reče Pušin gledajući me pravo u oči. „Do onoga što se nalazi na USB stiku možeš doći samo ukoliko znaš lozinku. Ukoliko

ukućaš pogrešnu lozinku obrisćeš sve iz memorije. Ovaj uređaj može se kupiti u svakoj radnji“, reče Frank otvarajući na kompjuteru prozor sa podacima. „Već sam ga otključao, dakle, sve je vidljivo. Ovaj uređaj izuzetno je koristan ukoliko želimo da sačuvamo određene podatke i da ih držimo zaključane. Zapravo, to više nije moguće učiniti kada je reč o elektronskoj pošti“, dodaje. „Većina ne zna da izabere pravu lozinku za sebe, te tako dolazi do toga da im je *Steffi24* imejl lozinka, lozinka bankovnog računa, kompjutera i mobilnog telefona. Takva lozinka može se provaliti za nekoliko minuta“, reče Pušin uzdahnuvši. „A šta bi trebalo da učinimo?“, pitam ga dozvoljavajući mu da koristi moj kompjuter. „Dakle, potrebno je koristiti mala i velika slova, brojeve i posebne simbole. Važno je iskoristiti maksimalnu dužinu lozinke ili dozvoliti da je mašina sama kreira“, reče Pušin otpijajući još jedan gutljaj kafe, zaokupljen sopstvenim podacima na kompjuteru. „Lozinka naloga na *Amazonu* moje majke bila je reč ’kupovina‘“, reče Pušin odmahujući glavom. „To je tako opasno; zato je potrebno osigurati i elektronsku poštu preko koje dobijamo sva obaveštenja od *Amazona* ili sa našeg profila na *Tviteru*. Postoje prilično dobre internet stranice na kojima možete da saznate sve o ovoj temi. Na taj način niko neće moći da vam otkrije lozinku i nećete se stalno plašiti toga da vas neko špijunira.“

Ostati nevidljiv na internetu prilično je jednostavan postupak: korišćenjem takozvane mreže *Tor*. Takva mreža zapravo je alternativna vrsta interneta. Po takvoj vrsti interneta možemo da surfujemo ukoliko imamo instaliran određeni mali program i brauzer. Tako postavimo deo globalne mreže poznatije kao mreža *Tor*. Kada, recimo,

otvorim neku internet stranicu, *Tor* klijent usmerava moje podatke preko različitih i nasumice odabranih kompjutera ostalih korisnika ove mreže. To bismo mogli opisati na sledeći način: opljačkali ste banku na uobičajen način, uskaćete u parkirana kola za beg i vozite se ulicom do svog skloništa, ostavljate kola ispred vrata, uzimate koka-kolu, opušteno bacate džak s parama na krevet, čujete zvono na vratima a dva policajca odmahuju glavom pitajući vas da li vam je ovo prva pljačka – naravno, otkrili su vas iako ste se sakrili miljama daleko. Saznali su za vaše sklonište. Stavljaju vam lisice. Kada je reč o mreži *Tor*, to funkcioniše sasvim drugačije. S obzirom na to da se vaši podaci više puta preusmeravaju, znači da vozite kola za beg sporednim putevima, bežite prečicom, usput se zadržavate da prelakirate kola i, dok sunce već zalazi, satima posle pljačke stižete u svoje skrovište. Mnogo sati nakon što su policajci izgubili svaki vaš trag. Dakle, to znači sledeće: ukoliko policija ne može da utvrdi ko je pokrao određene podatke, znači da ne postoji počinilac krivičnog dela. A počinilac dobija takvu vrstu slobode koja se ne može ni zamisliti. Obratimo pažnju na sledeće: mreža *Tor* ne služi samo kao kamuflaža za počinioce krivičnog dela, već pruža zaštitu od policije koja ne deluje uvek u zakonskim okvirima.

Postoje internet stranice koje su nam dostupne jedino ukoliko koristimo *Tor*. Nasuprot tome, tu su i one internet stranice koje možemo da otvorimo korišćenjem površinskog interneta. Dakle, kada otvaramo internet stranice poput *Amazona* ili *Fejsbuka*, provajder neće više moći da nas prepozna. Ukoliko koristimo brauzer *Tor*, niko više neće moći da prati našu IP adresu, koja je slična otisku

prsta koji naš kompjuter ostavlja na svakoj otvorenoj stranici. Naime, administratori internet stranica koje posećujemo neće više moći da prate naše onlajn aktivnosti i da prepodaju podatke koje su prikupili sa našeg računara.

„Ni na mreži *Tor* ne bi trebalo da se osećamo slobodno“, reče Frank Pušin otvarajući na ekranu mog laptopa bazu podataka sa bezbroj fotografija devojčica i dečaka, veličine poštanske marke, u manje-više sličnim pozama – naime, nemoguće ih je prepoznati zbog umanjene veličine slike i vidljivih piksela. „Različiti pozadinski programi prosleđuju naše podatke, tako da običan računar čiji se operativni sistem pokreće sa CD-a nije u potpunosti zaštićen. Dakle, dok surfujem po internetu povremeno ostavljam tragove. Upravo to može da se dogodi kada pratimo ilegalne ponude na mreži.“ Fajlovi sa fotografijama snimaju se na računar. Bezbroj ih je, prilično neverovatan osećaj i pored toga što se malo toga može prepoznati na njima. „Čitava trgovina narkoticima na ovoj mreži nije toliko važna“, smatra inspektor i, dok su fotografije u potpunosti sačuvane u računaru, uzdišući dodaje: „Problem leži u dečjoj pornografiji.“

„To je zastrašujuće. Koliko ima takvih fotografija?“, Pušin usmerava kursor miša ka donjem uglu programa na kojem je prikazan broj odabranih fajlova sa fotografijama: dvadeset sedam gigabajta – to je dovoljno za beskonačno dugačak film. „A to je samo materijal koji smo prikupili sa mreže *Tor* tokom poslednja dva dana“, reče Pušin stiskajući usne kao da nije želeo da izusti tako nešto. Ipak, nije mogao da izdrži: „Na serveru Uprave kriminalističke policije imamo količinu podataka koja se može meriti u terabajtima. Ko otvori internet stranice ovakvog sadržaja,

u trenutku kada se na njima pojave već pomenute fotografije, sačuvaće u memoriji računara privremene kopije ovih podataka bez obzira na to da li koristi površinski internet ili mrežu *Tor*.“ Pušin izvlači USB stik iz računara. „A svako posedovanje fotografija dečje pornografije predstavlja kršenje zakona. Kada koristim brauzer *Tor* i sâm pazim na to koju stranicu ću otvoriti i šta tačno tražim“, objašnjava zatvarajući bazu podataka na ekranu. „Bilo bi dobro kada bi neko o tome mogao da piše. Smatram da je to ozbiljan problem. Mreža *Tor* nema samo prednosti.“

„To zvuči kao da bi mrežu *Tor* trebalo zabraniti, zato što kriminalci koriste takvu vrstu tehnologije“, kažem zaokružujući u beležnici pojam „dečja pornografija“. „Naravno da ne bi trebalo“, odgovori Pušin. „Takva mreža izuzetno je važna za osobe koje se žale na cenzuru. Recimo, za novinare. Smatram da bi trebalo da pomenemo i drugu stranu ove mreže.“ Zatim dodade: „U programu *Tor* postoji takva opcija koja vam omogućava da ne učestvujete u razmeni podataka. Ona štiti pojedinca od toga da nesvesno razmenjuje slike dečje pornografije po internetu. Najpre moramo da podesimo takvu opciju“, reče on bacajući pogled na sat. Tek je pet sati, a napolju već pada mrak. „Morao bih da krenem.“

„Gospodine Pušine“, kažem dok moj gost stoji u hodniku držeći torbu ispod miške, posmatrajući crvene cigle u zidu. „Koliko bi trebalo da se zabrinem da li ste mi, umesto da me zaštitite od toga da ne počinim pomenuto krivično delo, ostavili neki prislušnu uređaj u računaru?“, upitah ga. On vadi ključeve od kola iz torbe.

„Ne brinite“, odgovara.

„Naravno da se brinem. Ukoliko budem pregledao računar, sigurno ću naći neki prisluškivač“, uzvraćam, iako mi ova tvrdnja zvuči beznadežno.

„Nećete.“

„Kako neću?“

„Da li zaista mislite da mi i danas obilazimo stanove i svuda postavljamo bubice sa malim kablovima?“, pita me Pušin pokazujući na drugu stranu ulice, preko puta mog stana, na kojoj zjapi prozor taman poput rupe koju je karijes napravio na zubu. „Vidite li onaj prozor?“, pita me čkiljeći u tom pravcu kao da želi bolje da osmotri. „Da“, odgovaram. „Zašto?“

„Pa, ako želimo da vas prisluškujemo, možda je u tom stanu moj kolega kome sam naredio da sedi na klupi pokraj prozora i da drži mali prislušni uređaj u ruci.“

„A, onda?“

Pušin podiže tašnu koja je pretila da mu isklizne ispod miške. „Onda će takav uređaj baciti laserski zrak preko ulice, na vaše prozorsko okno, i pritom zabeležiti vibracije dok mi ovde budemo razgovarali“, objašnjava inspektor. „Dakle, takav uređaj može da registruje razgovor. Danas se više ne koriste bubice za prisluškivanje.“ Zatim podiže ruku, oprosti se i odveze u tamu. Zasvetleše prednji farovi automobila dok je na raskrsnici skretao desno, u susednu ulicu.

Vraćam se u stan, na stolu me čeka laptop. Gledam kroz prozor u zamračeni stan preko puta ulice. Zurim u njega neko vreme.

Čini se kao da je neko zamenio prozorska okna.

DEEP WEB

mračna strana interneta

BELI ZEC

ili put na mračnu stranu interneta

U početku beše sledeće, tamo negde na internetu postoji mesto koje jedva da iko poznaje: svet senki, sakriven iza digitalnih zidina, koji bi zapravo trebalo da vas zaštiti. *Deep Web*.

Naravno, sve priče koje počinju na takav način završavaju se slavljem, pobedom i zmajevima. To je prilično jasno. Međutim, ova priča malo je drugačija. Naša priča počinje veoma toplog avgustovskog dana u malom kafeu u Berlinu. I završava se ovde, početkom 2014. godine, u malom stanu negde na istoku Republike Nemačke. Završava se dok beležim ove redove.

Stan neću detaljnije opisivati, niti ću ga srediti za ovu priliku. Istina je da sam oduvek želeo da ga očistim, ali do toga nikada nije došlo usled bujice beskonačnog broja novih informacija, iznenađujućih saznanja i zaključaka, stoga ću opis stana izostaviti iz priče. Sve u svemu, nikada nisam imao vremena za sebe.

Ja, to bi zapravo mogao da bude svako od vas. Ne bih imao da vam ispričam mnogo toga o sebi, osim da

sam častan građanin koji poštuje zakon. Koji brani svoju vladu, podseća na očuvanje javnog reda i mira kada su kritičari previše bučni. Koji uvek upućuje na značaj demokratije i njenih načela. A kritičari! U mom slučaju to su oni koji neprestano, na sav glas, srdito i uzbuđeno govore o policijskoj državi.

Iako rado i često čitam novine, rasprava o zaštiti podataka postala mi je prilično opterećujuća. Čini se da se nijedna od zaraćenih strana, ni vlada ni kompjuterski aktivisti, ne trudi da započne pregovore. Ionako iz takvih razgovora ništa neće proisteći osim optužbi i netrpeljivosti. A Snouden je ispričao tako malo o toj temi, zapravo ništa, sirotog mladića ostavili su u Moskvi. Ukratko, nedostajala mi je suština, nisam više želeo da čujem ništa o tome. Zapravo, ni vlada nije mnogo doprinela razrešenju nastale debate, osim u okvirima koji su joj bili politički prihvatljivi: sve u svemu, nije učinila ništa.

Ravnodušnost prema Saveznoj Republici Nemačkoj počeo sam da osećam u trenutku kada je na mesto ministra unutrašnjih poslova postavljen Hans Peter Fridrih (zapravo, bio sam ravnodušan prema ovoj pojavi). Nakon toga u potpunosti sam se distancirao od svega toga kao što se istraumirani pacijent distancira od tragedije koju je preživeo. Iskreno rečeno, borba obe strane postala mi je besmislena. „Afera prisluškivanja je završena“, objavio je ministar za posebne zadatke Ronald Pofala i Fridrih se vratio iz Sjedinjenih Američkih Država praznih ruku. Ostao je samo večiti vapaj aktivista za slobodom. I kada bismo dodali jedno „ali“, odmah bismo postali neprijatelji države. Zato se divim Martinu Luteru Kingu.

Sve je postalo previše zamorno, stoga sam odlučio da se zatvorim u svoju sobu i da istražnim ogranim prikupim što je moguće više podataka o sebi, sve dok ne budu više mogli da razaznaju da li zaista postojim ili sam izmišljeni pijani lik *Fejsbuk* generacije. Dakle, samo još jedan korisnik društvenih mreža.

Najsmešnije u svemu tome jeste činjenica da to nikada nisam uspeo. Nikako. Moglo bi se reći da se dogodilo sasvim suprotno. Moja priča promenila se iz korena od onog avgustovskog dana prošle godine. Ja sam se promenio. Tog najtoplijeg dana u prošloj godini počelo je moje putovanje. Putovanje Alise koja je jednog dana dospela u zemlju čuda i nije mogla da nađe put do kuće. A zašto se sve to dogodilo? Naravno zato što je Beli Zec koji je nosio malecko odelo i veliki džepni sat pobudio znatiželju u njoj. Sasvim je bilo razumno da potrči za njim. Svako bi učinio tako nešto. Upravo to dogodilo se meni vrelog avgustovskog dana. Od toga nije prošlo ni četiri meseca.

Kada je Tom došao na ideju da napiše knjigu o internetu, ona je u početku bila samo apstrakcija: „Dodi, hajde da napišemo knjigu o mračnim stranama interneta – o *Deep Webu* i sličnim stvarima“, rekao je naslanjajući štake na drveni sto u kafeu *Scena* u Berlinu. Navodno se povredio na treningu. To svi kažu.

Do tog trenutka nisam ništa znao o *Deep Webu*, Tom je pročitao nešto o tome u novinama. „Tome, nisam baš siguran u to“, rekao sam stavljajući nešto hleba u bezukusnu supu od povrća koju je šef kuhinje ukrasio zelenim začinima. „Misliš li zaista da je to dobra tema?“ Klimnuo je glavom, podigao ruku i naručio espresso. Pogledah

kroz prozor, bila je sredina leta a napolju je grad goreo od nesnosne vrućine, prepun mušica koje zuje. Mnogi su zbog njih pobjegli na more. „Naravno da je dobra tema“, rekao je Tom s nešto supe u ustima. „Razmisli malo: oružje, droga, hakeri.“ Da, oružje, droga, hakeri, pomislio sam tad sa osmehom na licu. Taj dečji entuzijizam sa kojim sam mogao da sagradim kuću na najvišem drvetu ili da podignem kredit za otvaranje prvog onlajn magazina počinjao je polako da splašnjava. Optimistično raspoloženje. Ali takvo raspoloženje često nestane usled neverovatnog straha od neuspeha kojeg će se godinama nerado sećati svi učesnici tog događaja. Ideja je, zapravo, bila dobra, a ja sam želeo da radim s Tomom. Onda je izustio: „Dakle, učinićemo to.“ Zatim je dodao: „Imaš četiri meseca.“ Napomenuo sam mu da je to premalo vremena, on je to vrlo dobro znao. Promrmljao je nešto o aktuelnoj temi, dok je odlazio, i razgovor je bio završen. Ni sam ne znam zašto. Posmatrajući Toma kako napušta kafe osećao sam se kao mlađi brat kome je rečeno da mora da se popne na drvo visoko deset metara i da počne sa gradnjom kućice, da od starijeg brata uzme staru testeru i već napravljene merdevine, dok se ovaj izvlači iz svega kako bi popušio cigaretu.

Meni nije preostalo ništa drugo osim straha od vremena, roka od tri-četiri meseca, parčeta belog hleba, polupraznog tanjira supe od povrća i uverenja da će sve to biti proketo teško izvesti. Umočio sam beli hleb u supu i otišao.

Posle četiri meseca pomislio sam: bože moj, trebalo bi da povremeno pospremim stan. Bacio sam pogled na ćebe, samo nakratko, zatim sam se posvetio svojoj

beležnici. Na ekranu laptopa polepljene zbunjujuće poruke iz nekog zbunjujućeg perioda. Slika belog zeca na zidu od cigli. Pored nje kopirane internet stranice na kojima se mogu naći informacije o svim vrstama droga i medicinska objašnjenja, šalja hladne kafe koja tu stoji danima, pisani dokazi o putovanjima na kojima sam bio. Adresar sa imenima i brojevima telefona, nekoliko fotografija. Pločica sa imenom ostala nakon sastanka u Upravi kriminalističke policije, izveštaj FBI-ja i uputstvo za instaliranje programa za šifrovanje podataka. Važne stvari koje više upućuju na Džeka Trboseka, Čarlsa Mensona ili nekog saradnika u Centru za savetovanje zavisnika od narkotika, nego na novinara. Ponekad se zaista zapitam da li sam pri čistoj svesti.

Tom mi je jednom doneo novinski članak. U njemu piše da na mračnom internetu, koji se pominje u medijima, ili na *Darknetu* kako ga Tom naziva, postoje platforme na kojima možemo da kupimo sve ono što u običnim radnjama ne bismo mogli: oružje, heroin, LSD, gljive, marihuanu ili ketamin, poznat pod imenom ketamin S izomer, koji se koristi za umirivanje divljih životinja i pacijenata sa nesnosnim bolovima tokom hitnih operacija. Ili kako bi se u klubu dobro nafiksali. *Silk Road* pripada onim sajtovima koji imaju primamljive ponude, zbog čega me je Tom uputio na *Deep Web*: naime, to je *Amazon* za trgovinu narkoticima i ostalu ilegalnu robu. Izgleda veoma uznemirujuće, ali na ovom sajtu mogu se naći ubice i seksualne robinje, poznatije kao „lutke“ (*dolls*). Leševi dece sa spaljenim očima koji služe za zadovoljavanje seksualnih potreba. Onda se običan smrtnik zapita ko može da dođe na tako bolesnu ideju. Kada sam

pročitao novinski članak, želeo sam da se uverim svojim očima da tako nešto zaista postoji.

Kod kuće sam se odmah bacio na posao: sve ono što nam je potrebno da bismo ušli u svet mračnog interneta jeste program, besplatni softver – takozvani *Tor* klijent. Možete ga skinuti sa interneta jer nije mnogo velik, svega dvadeset pet megabajta. Nije vam potrebno ni dva minuta da ga skinete ako koristite DSL internet. On sadrži brauzer preko koga surfujete po internetu i program preko kojeg se povezujete na mrežu. Negde sam pročitao da bi najpre trebalo da odemo na internet stranicu koja predstavlja neku vrstu telefonskog imenika *Deep Web*a, a zove se *Hidden Wiki*. Odatle dospevate u svet sumnjivog tržišta. U jednom od tekstova pročitao sam da anonimnim pretraživanjem interneta postajemo sumnjivi tajnim službama i kriminalističkoj policiji. Naravno, grohotom sam se smejaio i nisam tome pridavao značaj. Šta je trebalo da učinim? Kada mi je četiri meseca nakon toga u jednom od razgovora istraživač takve teorije dokazao pomenute tvrdnje, već je bilo kasno. Ali nismo još stigli dotle.

Stranicu projekta *Tor* lako je naći, instalacija programa ne predstavlja nikakav problem. Ažuriranje i sve je gotovo. Do tada sam mislio: ovo i nije tako teško, pronađeš mračni internet, isprobaš ga, pišeš o tome. Kraj priče.

Do avgusta prošle godine imao sam poverenja u navigaciju na mobilnom telefonu, kada nisam mogao da nađem željenu ulicu, sačuvao sam čitav život u elektronskim porukama i smejaio se kad mi je jedan od prijatelja savetovao da šifrujem elektronsku poštu i da ne koristim pretraživač *Gugl*. Bio sam srećan zbog svakog kolačića (*cookies*) na koji sam naleteo – uostalom, oni su se brinuli

za to da picerija zna moje mesto prebivališta. Zaista mi ide na živce kada iznova moram da ukucavam imejl adresu. Onda je došao avgust i telefon je zazvonio. Bio je to Tom. Rekao mi je da radi u *Blumenbaru*, ogranku izdavačke kuće *Aufbau*.

Od tada se sve promenilo.